

Advies fossiele samenwerking gematigd positief ontvangen

‘Een voorzichtige stap in goede richting’

Samenwerken met een fossiele partij zoals Shell, kan dat nog? Ja, zegt WUR, maar onder voorwaarden. Een door de raad van bestuur in het leven geroepen adviescommissie presenteerde die voorwaarden half december (zie pagina 4) aan het bestuur. *Resource* peilt hoe het advies is ontvangen.

Tekst Steven Snijders

Afgelopen jaar stonden ook in Wageningen de banden van de universiteit met bedrijven uit de fossiele industrie ter discussie. In juli besloot de raad van bestuur daarom een adviesraad in het leven te roepen om criteria op te stellen voor het aangaan van nieuwe samenwerkingen, in eerste instantie met fossiele bedrijven. In december was het advies af. Het advies bestaat uit een beslissingskader met drie stappen. De eerste is een algemeen oordeel of het project strookt met de WUR-missie. De tweede stap is de beoordeling van de samenwerkingspartner (fossiel of niet; mate van verbondenheid aan het Akkoord van Parijs; check of bedrijf klimaatbeleid niet actief tegenwerkt). WUR moet daarbij zelf verantwoordelijk zijn voor de onderzoeksdoelen en de partner mag niet meer dan 30 procent financieel bijdragen aan het project. De derde stap is een reflectierap-

‘HET IS NET ALS EEN TOILET: OOK AL IS DE DEUR MAAR EEN BEETJE OPEN, HET STINKT NOG STEEDS’

port van een nog aan te stellen evaluatiecommissie.

‘Dit beslissingskader is geen ultieme oplossing’, zegt Carolien Kroeze, voorzitter van de adviescommissie en vanaf 10 maart rector magnificus van WUR. ‘Er zullen altijd *wicked dilemmas* blijven bestaan.’ Volgens Kroeze heeft de totstandkoming van het advies de afgelopen maanden al wel geleid tot meer bewustwording: ‘Collega’s vragen zich af: past dit samenwerkingsproject nog wel?’

De enige student in de negenkoppige adviescommissie, Kristina Smieskova, was naar eigen zeggen een van de meest kritische leden: ‘Het was een uitdaging om alle WUR-perspectieven mee te nemen en nog steeds ambitieus te zijn als het gaat om klimaatdoelen.’ Geert Aarts, onderzoeker Zeezoogdieren en ook

lid van de commissie: ‘De belangrijkste verdienste van het beslissingskader vind ik dat we de dilemma’s goed op papier hebben gekregen. Iedereen die dit leest, wordt zich daar bewust van. Als er straks een verzoek binnenkomt voor een project met een fossiele partij zal er discussie plaatsvinden. En de argumenten worden op papier gezet.’ Martijn Duineveld, universitair hoofddocent bij Cultural Geography en lid van de kritische groep Scientists4Future, ziet ook als voornaamste verdienste dat de vanzelfsprekendheid weg is. Duineveld: ‘Wat je eerst voor lief nam, daar moet je nu iets van vinden. Je wordt je bewust van de negatieve bijeffecten van een project dat op zichzelf misschien heel positief lijkt.’

Politiek

Wetenschappers van WUR reageren gemengd op het advies voor fossiele samenwerking van de commissie. Karel de Greef, dieronderzoeker bij Wageningen Livestock Research, is blij dat er een beslissingskader is gemaakt dat ook ruimte laat voor fossiele samen-

werking: 'We werken voor de breedte van de samenleving en dat mogen we wat mij betreft niet opgeven. We moeten ons werk niet te politiek maken. Ook zaken die maatschappelijk schuren mogen we aanpakken, zolang we ons maar niet voor karretjes laten spannen.' Janjo de Haan, onderzoeker Bodem, Water en Bemesting bij Wageningen Plant Research, deed eerder onderzoek voor Shell. Hij heeft moeite met de procedurele benadering die de commissie voorstelt: 'Ik verwacht dat we voor een groot deel blijven doen wat we al deden, maar dan met een grotere administratieve last. Wat echt nodig is, is een cultuurverandering in de organisatie. Dan is zo'n administratieve procedure niet nodig en kan de beslissing laag in de organisatie blijven liggen.'

Deur dicht

Yuca Waarts, econoom bij Wageningen Economic Research, plaatst een kanttekening bij de reikwijdte van het beslissingskader. 'Ik zou het startpunt willen omdraaien. In plaats van te redeneren vanuit een project zou je je eigenlijk moeten afvragen: hoe maak ik in mijn beschikbare tijd als onderzoeker de meeste impact? Als ik dit project aanneem, welke andere mogelijkheden laat ik dan liggen? Daar zou het management op moeten sturen.' Ook ziet Waarts een probleem bij de conflicterende belangen van de onderzoeksdirecteuren, die volgens het advies de knoop moeten doorhakken of een project wel of niet doorgaat. 'Maak het advies van de nog op te richten evaluatiecommissie bindend. Of laat

Velen zien bewustwording over de samenwerking als een positief uitvloeisel van het advies
♦ Illustratie Valerie Geelen

een onderzoeksdirecteur van een andere groep naar het reflectierapport kijken.' End Fossil Occupy, een actiegroep die in mei 2023 een deel van Forum bezette, gaat in 2024 door met actievoeren. 'Al met al zien we dit als een voorzichtige stap in de goede richting, maar er zal nog veel nodig zijn om van WUR het kritische en onafhankelijke instituut te maken dat we nodig hebben in de strijd tegen klimaatverandering', zegt Noor (naam bij redactie bekend) namens de actiegroep. 'Ook zien wij liever een grotere rol voor

een democratisch orgaan zoals de WUR Council.'

Ook Scientists4Future is kritisch over het advies en stelde een brief op met punten van zorg (zie resource-online). Docent Duineveld is een van de ondertekenaars van de brief: 'In het huidige advies staan er nog allerlei deurtjes open. Ook met een financiële minderheidsinbreng zitten de fossiele bedrijven nog steeds aan tafel bij WUR. Door samen te werken met de fossiele industrie, legitimeren wij hen. Dat maakt ons medeverantwoordelijk voor wat zij doen. Het is net als een toilet: ook al is de deur maar een beetje open, het stinkt nog steeds. Laten we de deur helemaal dicht doen.'

De onderzoeksdirecteuren willen op dit moment niet in *Resource* reageren op het advies van de commissie en wachten tot de raad van bestuur er een beslissing over heeft genomen. Die laat volgens WUR-woordvoerder Jan-Willem Bol niet lang meer op zich wachten. ■

'IK VERWACHT DAT WE VOOR EEN GROOT DEEL BLIJVEN DOEN WAT WE AL DEDEN, MAAR DAN MET EEN GROTERE ADMINISTRATIEVE LAST'